

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczá-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 50 >
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 50 >

A belügyi tárcza és az új rend költségei.

(—a.) Több mint két hónapi »munkálkodás« után szerencsésen eljutott a képviselőház az első u. n. nagy tárcza, a belügyi tárcza költségvetésének általános tárgyalásához.

Nagy, szenvedélyes vitára lehetünk elkészülve. Békével fog kezdődni, háborúval fog végződni. Békével kezdődik, Apponyi gróf békeajánlatával, amiből azonban inkább háború lesz. Ez az ajánlat u. i. felszínre hozza a választási visszaéléseket, melyeknek szála Perczel belügyminiszter kezében futnak össze.

A belügyminiszter érzi a bajt. Pártjának értekezletén már bejelentette, hogy a választási lajstromok állítólagos hamisítását részletes adatokkal fogja megczáfolni. Kifogja mutatni, hogy »c s a k« 1%-kal apadt a választók száma, ami kétség kívül ékesen szóló bizonyossága lesz az anyagi jólét emelkedésének és méltó indokolása az idej költségvetésben, a papiros szereplő 16 milliónyi bevétel gyarapodásnak.

Mit fog kivánni a nemzeti párt ideális lelkű vezére a választások tisztaságának érdekében? S megelégszik-e a kúriai bíráskodással, vagy más palladiumot követel? lesz-e bátorsága a választási jog mé-

lyebb reformját is indítványozni? — e perczen még nem tudjuk. Nem is ezzel akarunk e helyen foglalkozni, hanem a belügyi tárcza más természetű adataival.

A belügyi költségvetés, dacára a találynál kisebb mérvű beruházásoknak, 1,318,514 frtnyi emelkedést tüntet fel. Ezt a jelentékeny emelkedést legnagyobb részét a *polgári anyakönyvvezetés* okozza. Ez az igazán felesleges intézmény, a költségvetés kimutatása szerint 878,236 frtnyi új kiadást okoz az országnak. De nagy tévedés lenne azt gondolni, hogy csak ennyibe kerül az új rend.

Hogy ne legyen annyira feltűnő az a rengeteg összeg, amibe az új intézmény kerül, több helyre osztotta be a belügyminiszter az anyakönyvi kiadásokat; egy részét ki is hagyta, egy még nagyobb részét a községek nyakába varrta, az ezután — igaz, más tárczánál — felmerülő újabb költségekről pedig nagy bölcsen hallgat.

A már említett óriási összegben nincsenek beszámítva a következő tételek:

A belügyminiszteriumban külön *központi anyakönyvi osztályt* szerveztek, mely áll 1 osztálytanácsos, 1 titkár, 1 segédtitkár, 2 segédfogalmazó és 3 díjnokból, akiknek fizetése évenként 11,541 frtba kerül.

Miután az anyakönyvvezetés életbeléptetése »jelentékenyen fogja növelni a

számvevőség teendőit,« ezeknek szaporítása is szükségessé vált; ez a szaporítás 7,752 frtnyi újabb kiadást jelent.

A költségvetésbe egyáltalán nincs felvéve az az évi 20,000 frtnyi összeg, amit a miniszter a *fővárosnak* ígért.

Debréczenben, Székes-Fejérvárott és még több városban önálló anyakönyvi hivatalt állított a kormány; sok helyen — ahol a község a hozzájárulást megtagadta — az állam költségén e célra épületeket emeltek, — mindezek költségeit hiában keressük a budgetben.

Régóta beszélnek és írják a lapok, hogy az új rend miatt a *birósági* személyzet szaporítása is szükségessé válik. Kétszáz új birói állás szervezését tervezik.

Végre nem kell felejteni, hogy a polgári anyakönyvvezetés dologi kiadásai a községek terhét képezik. Mennyi lehet ez az összeg? — megközelítőleg sem tudjuk kiszámítani; — a belügyminiszter pedig — nagyon érthető dolog! — nem igen siet rendelkezésünkre bocsátani a statisztikai adatokat.

E sovány adatokból is eléggé kitűnik: mennyire félrevezették az ország népét az új rend költségeit illetőleg! Eleinte csak »számba nem vehető csekélyesség«-ről beszéltek; később »néhány százezer«-ről; Hieronymi már 400,000 frtot emlegetett, legutóljára mint túl nem léphető maxi-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vig Péter igazgatása.

Irta: Tömörkény István.

Vig Péter igen lusta ember volt a börtönben, mert Vig Péter a börtönben volt. A Csillagbörtönben, e nagy érdemkeresztben mely kitüntetés gyanánt lóg a szegedi Rókus (város) mellén.

Rókus erre büszke is, de nem lehetne büszke Vig Péterre, mert Vig Péter lusta volt, mint a tehervonat.

Ennek köszönheti aztán a tekintetes közgazgatás és a tekintetes Magyarország, hogy mindenféle aktabeli bajok támadtak Vig Péterrel.

Vig Péter ugyanis egyszer önvédlemből agyonütötte a feleségét. Ő nem vette komolyan a dolgot, de azért csak becsukták s mégis ez utóbbi az irányadó. Ez az ököljog.

Péter esztergályos volt s a hajókötélhez, mely a Dunába szokta ütni a embereket, semmi köze. A tudományra a börtönben szükség van s Pétert esztergapad mellé állították. Ott faragott hét évig, míg a büntetése kitélt s minden baját belefargatta a római székekbe, miket a börtönből szoktunk venni. Azért szomorú azokon az ülés.

Az idő letelt, Pétert eleresztették. Ő az ismert megkönnyebüléssel lépett ki a fogház ajtaján.

Vig Péter kétségkívül irt hagyott maga után a börtönben. A saját teste által elhagyott helyet, meg egy husz filléres helyét.

Ugyanis Péter dolgozott annyit a hét év alatt, hogy munkájából kitélt a rabtartási költség, de nem dolgozott mégsem annyit, hogy ez a költség kitélt volna.

Egy hatos hiányzik.

Mondták Péternek fizesse meg.

— Van is — mondta bámulatos egyszerűséggel Péter.

Aminthogy igaz is.

A Csillagbörtönbeli tábornokok közül aztán valamelyik elővett egy iv papírt, kettétépte. felét csupa takarékosági szempontból beledugta a papirkosárba, felére felzetet felzett, irván, hogy ez a papír szól Vig Péter egy hatossa tárgyában.

Belül megint csak irt reá, irván a tekintetes hatósághoz, ne terhelhetnék beszerezni nevezett Vig Péter honfőtől azon tíz krajczárt. Visszavárolag írta az aktát, mert az aktákat visszavárják, mint a nótában is van, hogy várlak, várlak, visszavárlak.

Az aktát beiktatták s azzal elment. Elment a főkapitánysághoz, ahol az iktató ur is beiktattatta. Azután rásignálták a rendőrbiztosra. A biztos könyvébe is beiktatták: 9874. számú akta Vig Péter egyhatossa tárgyában.

A biztos megnézte az aktát. Visszavárolag. — Várlak, várlak, visszavárlak — mondá sokatmondó mosolylyal — hej Istenem, de tudom, hogy hiába.

A másik biztos szemközt ül vele, s beleszól a dologba.

— Az a nóta nem várlak, várlak, visszavárlak — mondá oly nyugalommal, mint egy Pitval.

— Hanem?

— Hanem úgy van, hogy: kastély, kastély, vissza kastély. Várlak Magyarországoncsak egy van, az is Budán van s az sem várlak.

Ezzel beleállt a krispinbe s elment sörözni. A biztos ur pedig előhivatta Vig Pétert. Idéző czédulát irt neki s Péter másnap azzal a fensőbbiséggel lépett a szobába, mely tulajdona mindeneknek, kik már a rendőri fogháznál külső börtönöket is ültek.

— Egy hatos kel! — mondta neki.

— Nics — felelte Péter sajátos hidegvérrel.

— De hát egy hatosa csak van?

— Nincs — felelt ismét Péter, hidegen mélyesztve tekintetét az asztal alá.

— Lefoglalom a holmiját — fenyegetőzött amaz.

— Az sines — jelenté ismét Péter kaján mosolylyal.

Pétert elkergették mint egyedet. Péter mint egyed elment.

Az akta is elment. A biztos beiktatta a könyvébe, onnan az iktató ur kiiktatta a nagykönyvébe, onnan a főkapitány könyvébe iktatták, onnan megint kiiktatták, mert elment az adóhivatalhoz.

Elment az adóügyi tanácsnokhoz, ahol be-

mumot 800,000 frtot fogadtak el, — Per-
czel miniszter költségvetése indoklásában
(6. l.) »közel egy milliót« ismer be. De ha
mindent összeszámítunk bátran tehetjük
másfél millióra.

Még egyet. Egy időben a kormány
holmi *kárpótlást* is emlegetett a régi
anyakönyvvezetők, a lelkészek számára.
Utóbbi időben nagyon elhallgattak vele,
— pedig már egy áldozata is van e vesz-
teségnek: a debreczeni ev. ref. anyakönyv-
vezető, kinek fizetését felére szállították,
öngyilkos lett.

Hisszük, hogy követője nem fog akadni,
azért a kárpótlást nem sürgetjük, nehogy
ezzel is tetézzük az új rend »áldásait«
és növeljük a magyar állam — defi-
cizitjét.

Gazdasági attasék.

Mint a Politikai Hetiszemle értesül, a ma-
gyar és osztrák külügyi kormány jelenleg egy,
összes gazdasági érdekeinkre nézve nagyfon-
tosságú kérdés tanulmányozásával foglalkozik,
tudniillik a gazdasági érdekképviselőnek a kül-
földön való szervezésével. Mint ugyanis bécsi
előkelő forrásból értesülünk, egy osztrák ke-
reskedelmi és iparkamara iniciatívájára, mely-
hez az összes osztrák és a magyar kereskedel-
mi és iparkamarák is csatlakoztak, a magyar
és az osztrák kereskedelemügyi miniszterium-
nok tárgyalásba bocsátkoztak a közös külügy-
miniszteriummal a külföldi gazdasági érdekkép-
viselő szervezése, illetőleg reformálása érde-
kében. A diskussziók már előrehaladtabb stá-
diumban vannak s értesüléseink szerint avval
fognak végződni, hogy határozatba megy, mi-
szerint a külföldön székelő osztrák és magyar
nagykereskedések kebelében mindenütt egy-egy
gazdasági és technikai attasé állása fog szer-
veztetni. Ez az állás nem annyira diplomáciai,
mint inkább szakértői jellegű lesz, s az új ata-
sék de facto szorosabb összeköttetésben lesznek
a két állam kereskedelemügyi miniszteriumával.
A szükséges szabályzatok megállapítása végett
Goluchovsky gróf külügyminiszter most a ha-
sonló német intézményt tanulmányoztatja.

Az új hármasszövetség.

Az egész diplomacia vajudik a ke-
let-ázsiai háboru óta. Anglia, mely hozzá
volt szokva, hogy minden külpolitikai ese-
mény után tekintélyének és erejének su-
lyánál fogva ő tegye a jóváhagyó nyug-
jelet, — kiesett a szerepéből, s mint a meg-
rögzött játékos mindent elkövet, hogy
amit a játékban elveszített, — egyetlen
vakmerő téttel visszanyerje.

Ha az angol diplomácia valaha eltért
volna attól az alapelvétől, hogy Anglia
mindent csak követelhet és semmit nem
adhat, akkor most is oly békésen szuny-
yadoznék a közvélemény, mint a nyolcz-
vanas évek végén, s a világ legnagyobb
külpolitikai eseménye legfőlegb csak Boris
herczeg áttérésének nap-nap után meg-
újuló hire, megy a cubai hős Martinez
kampos tábornagy egy-egy győzelme vagy
futása lenne. Így azonban annyira telelár-
mázza az egyesült sajtó az európai köz-
vélemény füleit, hogy mindenki valami
rettenetes nagy külpolitikai esemény, —
talán egy európai háboru bekövetkezését
várja.

Az orosz-francia egyezség koránt-
sem a hármasszövetség ellen kötöttet
meg. Akkor már nagy volt a vágy Fran-
ciaországban a béke után, s a revanche-
eszmét legfőlegb csak poéta-lelkű publi-
cisták képviselték. Ez eleinte tisztán csak
financiális érdekek műve volt, — s az-
tán a keletázsiai dolgok kiélesedésével
vált csak határozottan formulázott szö-
vetséggé, amely azonban legfőlegb csak
Angliával szemben foglal el inkább vé-
delmi, mint fenyegető állást.

Így állván a dolgok, mindenkit meg-
lephetett az a szenzációs fordulat a dip-
lomáciában, hogy — Anglia hajlandónak
mutatkozik a francia-orosz szövetséghez
csatlakozni.

Angliának az önzésénél talán csak a
büszkesége nagyobb; s ezt a büszkeséget

megsértvén a német császár, Salisbury, a
nem éppen a következetességéről híres
diplomata sietett felhasználni a helyzetet
arra, hogy a menekülés látszata nélkül
csatlakozhassék a francia orosz szövet-
séghez. Mert egyedül állani olyan válsá-
gos időben, mint a mostani: nagyon vál-
ságos dolog.

A szombat esti minisztertanácson te-
hát Salisbury kijelentette, hogy Anglia
és Franciaország között a differenciák
el vannak intézve, — azaz misem
áll utjában annak, hogy egy új, —
francia-orosz-angol — hármasszövetség
alakuljon. Ehhez természetesen ellenszol-
gáltatások is szükségesek, amelyekre hogy
Anglia, kész lesz-e, az még nagyon kétsé-
ges dolog.

Egy bécsi lap állítólag már azt is
tudja, hogy mi lesz ez az ellenszolgá-
latás. Salisbury ugyanis a szombati mi-
nisztertanácsban állítólag kijelentette, hogy
ő a maga részéről hajlandó Oroszország-
nak Örményországban a boszniaihoz ha-
sonló okkupálási mandatumot adni. Ang-
lia egy alkalommal már kész lett volna
erre, de Oroszország akkor nem fogadta el
a mandatumot Németország ellenállása
miatt.

Ez az értesülés amennyire szenzációs,
ép oly kevésbé nem biztos alapja. Hiszen
Anglia összes diplomáciai küzdelmeinek
az az egyetlen célja, hogy Oroszország-
gal szemben meg tudja védeni az érde-
keit úgy Kisázsiaiában mint Keletázsiaiában.

Maga a dolog kétségtelenül érdekes.
És hogy menyire reális alapja volt a világ-
gá bocsájtott hírek, az is csak hamar
ki fog derülni, hála az Angol alkotmányos-
ságnak. Angliában ugyanis minden fon-
tosabb kérdésben ki kell a külügyminisz-
teriumnak a parlament véleményét is kérni,
s így a közel jövőben összehívandó an-
gol parlamenti tárgyalásokból majd meg-
tudjuk a valót.

iktatták s megolvasták. Van itt egy kérdés. Fi-
zet-e valahol adót ezen hitvány Vig Péter. A
rendőrség úgy okoskodik, hogy ha adót fizet,
van holmija, pedig ez nem igaz, mert a kutya
nem holmi s a kutya után is kell fizetni az adót.

Az adóhivatalnál kiiktatták újra a papi-
rost s visszazenték, hogy Vig Péter mint adó-
alap nincs tényleges körülményben s nem fizet
adót. Illetve hadmentességi adót fizetne ha
volna pénze.

A hadmentesség le nem foglalható. Ez alap-
igazság, amit a kuria sem tud feldönteni, pedig
a kuria évente átlag annyi eldöntvényt termel,
hogy kisebb pozícióban elég volna buzavetés-
tésnek.

Az akta átmege az adóhivataltól, az iktató
ur beiktatja, beiktatja s elküldi a rendőrbiztos-
nak. Hm. Ez a Vig Péter valóban czudar nép. Elő
kell hivatni ismét, hátha talált azóta egy hatost
az utcán.

Idézöt ir, amit egy helyi fegyveres kivisz
Vig Péternek.

A helyi fegyveres délután visszajön s mi-
után egy ideig czéltudatos kísérleteket tesz arra
nézve, hogy haptákba álljon, jelenti, hogy Vig
Péter mint tényleges lakó nemleges állapotban
van. Elment máshova onnan lakni s távozása
alkalmával annyira felszedte nyomait, hogy mi
sem maradt belőlük. Szóval Vig Péter beleesett
az ismeretlenség homályába s a börtönbeli
attaché által adott helyzet most már annyira
súlyos, sem a hatos, sem Vig Péter nem kap-
ható.

Valóban, a köz igazgatóinak nehéz dol-
gokban fő a feje. Visszavárólag.

A rendőrbiztos a kolegájára tekint félszem-
mel s pokoli gondolata támad.

Ráírja az aktára, hogy miután nevezett
Vig Péter Rókusról távozott s más városrészbe
ment lakni, az akta kiadatik a kerületi biztos-
nak Vig Péter hol tartózkodása tárgyában. Az
aktát a főkapitány aláírja, az aktát beiktatják,
az akta vándoruttra kel. Vig Péter nyomoztatik.

Idő múltán a nyoma meg is kerül. Az
akasztófa Vig Péter lement alsóvárosra.

Ezuttal alsóvárosra veszik elő Vig Pétert,
kit rövidség okáért a laktanyába hivnak.

Péter megjelenik, szerfölött lengyel hajlamu
bajszszal s némileg ingadozó pártállásban.

— Baj van, Péter — mondják neki.

— Iszen az mindig van — véli Péter. Fon-
tos képpel huzva végig bütykös ujját az író-
asztal székén. — Most is leszakadt a csizmám
sarka.

— De a börtönből jött a baj.

Vig Péter összehunyja az egyik szemét.

— Hunnan? — süviti gunyosan. — A bört-
önből? Mit akarnak azok én velem? Nem tet-
tem eleget nekik?

— Egy hatost keresnek, Péter.

A volt rab dühös lesz.

— Micsoda hatost? kinek tartozom én?
Azt mondják meg nekem! Nem tettem én eleget?

Péter mióta agyonütötte a feleségét, azt
hiszi, mindenkinek eleget tett.

— Én nem tartozok — tör ki haraggal.

— Az nem igaz. Én megfizettem.

Péter még néhány hason irányu kijelentést
tesz s eltávozik, visszatérve a Gólyamadárba.
No. Az akta újra megindul s most már ha-
tározottan megy. A biztos könyvéből kiiktatják,

a nagy könyvbe beiktatják s újra aláírja a fő-
kapitány. Most aztán véglegesen kiiktatják egy
helyi mogorva fegyveres vászonkötésű könyvben
viszi ki a börtönhöz. El van most már mondvá
benne minden. Vig Péternek első sorban nincs
semmije, hát mit vegyenek tőle. Vig Péter má-
sodszorban nem tartozik s az új sommás eljá-
rást s az utcai koldusokat kivéve Magyaror-
szágon nem szokás pénzt kérni attól, aki nem
tartozik. Ennélfogva tehát, illetve sőt, visszazá-
ratik.

A mogorva fegyveres könyvéből kivesszik az
aktát, nyugtatják, beiktatják s elolvassák. Vig
Péter... Vig Péter... Ahán, Vig Péter, igen.
No nézd a gazembert.

Vig Péter így a falra festetvén, megjele-
nik. Ugyanis kopognak s fentebb gyakrabban
nevezett Vig Péter belép az ajtón.

— Jó napot — szól s bizodalmasan int a
fejével.

— Jó napot — mondják neki. — Mit akar?

— Nem akarok én semmit — felelt Vig
Péter.

Némi keserűséggel a zsebbe nyul, egy husz
fillérest vesz elő s az asztalra teszi.

— Behoztam ezt — folytatja aztán —
mert engem ne hajkurásszanak... Mert én
becsületes ember vagyok.

A tiz krajczárt még egyszer megböki az
asztalon, tekintélylyel körülnéz s eltávozik. Viss-
zamegy a Gólyamadárba, ahol már várják több
politikusk. Ott tárgyalásba kezd, nyujtva pa-
naszát a kormány ellen. Szavait helyeslő zugás
kíséri, mert Vig Pétert, mióta oly gyakran érint-
kezik a városházi urakkal, benfentes embernek
tartják.

A közigazgatás államosítása.*

A mai fenn hirdetett liberalizmus szükségéből zászlajára írta a többi közt a közigazgatás államosítását is, és ismervén az eszközöket, melylyel programját keresztül viszi, előreláthatólag ezt is áterőszakolja parlamenti rendszerünk mellett, s csinál egy fél törvényt, mint amilyen az új házassági törvény, amely liberális közigazgatás mellett aztán sokkal boldogabbak és megelégedettebbek leszünk, mint most, — legalább így hirdetik ezt a liberális lapok.

Tehát tessék elképzelni a vármegyét, ha annak élén kinevezett alispán és főszolgabírók állanak, — tessék elképzelni egy képviselő-választást, ami ezen kinevezett tisztviselők, illetve akkor már hivatalnokok örökösége és a rendre való felügyelete mellett fog megtörténni; — én azt hiszem az olvasó már látja azt a szigort, amelylyel az illető főszolgabíró a visszaéléseket meggátolja, s látja azt az alispánt és főszolgabírókat reprezentatív állásukban, Árva megyei embert Biharban az ő szokásaival és emberismeretével vagy megfordítva; — mert az nem lehet, hogy kinevezés mellett keresztül vihető legyen azaz elv, hogy lehetőleg oda való emberekkel töltsék be az állás, — míg protekció lesz a világon, már pedig az a liberális kormányforma alatt aranykorát éli. De tessék csak egy várost nézni, melynek élén a kinevezett polgármester áll, aki egész életében persze nem csinált mást, mint annak a városnak a pénzügyeit és a polgárság érzelmeit tanulmányozta, milyen szép állapotok fognak előállani! — De hogy ne tennék meg, — hiszen sok a pénzünk, oly sok hogy nem tudjuk hova tenni, majd ellátjuk az irodákat naplókcal, jegyzőkönyvekkel, kimutatásokkal stb. — mert hát az országos statisztikai hivatalban nincs dolog, és már megunták a fogpiszkálást, de meg egy pár fővárosi papirkereskedő és könyvkötő vérszemet kapott az állami anyakönyvek készítésétől — hiába! pártolni kell a hazai ipart.

Igen szép dolgok ezek, — amit nem lehet eléggé figyelmébe ajánlani a kormánynak: de mikor a kormány fenn akarja magát tartani, ez pedig csak úgy lehetséges, ha a szabadelvű képviselők Budapesten vannak, és elmennek a képviselőházba — tanácskozni, ez viszont csak akkor történik meg, ha legalább is országra szóló dolgot tárgyalnak; — mert csak nem kívánhatja a miniszter, hogy ha egy képviselő olyan áldozatot hoz, hogy beiratkozik a szabadelvű klubba és ott vesztli a pénzét, még fel is járjon az országgyűlésre d. e. 10 órakor holmi vizinális vasut tárgyalására vagy a postaszolgák fizetésének emelésére, — neki nagy dolog kell, amiben a szegény minden erejét megfeszítő ellenzékét leszavazhassa, legalább az egy-két hónapig moczcanni sem mer, addig pedig hova mehet a képviselő ur vadászni.

Én azt ajánlom a miniszter urnak, hogy mindjárt a képviselőket is nevezze ki, — hiszen ha van bátorsága pártérdekből egy ezredéves intézményt, mint korhadat megszüntetni, legyen bátorsága arra is, hogy tettét bevallja, annak indokait tárja fel, biztosítom, hogy nem fog meglepetést csinálni, — nekünk nem, mert mi tudjuk indokait, és harcolunk ellenük körömszakadtáig, — elvtársainak sem, mert mire lennének ők kíváncsiak, amit a miniszter csinál, hiszen ha ő csinálja, jól csinálja, s meg lesz az szavazva bizton.

Én azt ajánlom a miniszter urnak, hogy mindjárt a képviselőket is nevezze ki, — hiszen ha van bátorsága pártérdekből egy ezredéves intézményt, mint korhadat megszüntetni, legyen bátorsága arra is, hogy tettét bevallja, annak indokait tárja fel, biztosítom, hogy nem fog meglepetést csinálni, — nekünk nem, mert mi tudjuk indokait, és harcolunk ellenük körömszakadtáig, — elvtársainak sem, mert mire lennének ők kíváncsiak, amit a miniszter csinál, hiszen ha ő csinálja, jól csinálja, s meg lesz az szavazva bizton.

Azt hozzák fel, hogy elavult, korhadt intézmény már a vármegye, új kell helyette, azt le kell rombolni. — Ugyan miért renováltatták akkor a Mátyás templomot? hiszen korhadt, régi volt; — de ugyebár a belseje, maga a templom az ahhoz fűződő szép emlékek visszatartották ettől?

Ilyen templomnak képzelem én a vármegyét is, amelynek falai elavultak, a fényes belső, az ideál lekopott róla, mert le kellett annak a visszaélések súlya alatt kopnia, s most *önmaguk is szegyenlők, hogy mivé lett az a hatalmas épület gondozásuk alatt*, de mivel annak renoválása — eredeti szabad és független helyzetébe való állítása — sok pénzbe, — sok kerületbe kerülne, inkább lerombolják, s csinálnak helyette egy új céljainknak, — nem mondhatom hogy megfelelőbb, mert ez ugyancsak megfelelő, — de legalább nem oly szégyenletes módon megfelelő intézményt, — mert hát annak a kinevezett tisztviselőnek majd nem kell utasítás, ő maga jól fel fogott érdekeben fog a politikával összeforrt állásával visszaélni — a kormány javára.

De tessék csak a választást szabadjára engedni, — ne tessék holmi kis királyokat, — basákat — a vármegyék nyakára küldeni, akik a világért sem erőltetik ezt, vagy amazt a dolgot, — csak pártérdekből így vagy amúgy látják célszerűnek elintézni, — majd meglátjuk; akkor igaz, hogy elvesz a legközelebbi választáson egy pár kerület, de majd jó lesz a közigazgatás ha nem lesznek is benne a vármegyei első családok ivadécai és kiváló párt emberek, mert ha valaki kiváló pártember is, lehet, hogy nem jó tisztviselő, valamintegy egy jó tisztviselő nem lehet jó pártember, mert a ministerium jóvoltából már is úgy el van látva sok haszontalan dologgal, hogy nem is érhet rá pártot csinálni.

Igazán lehetne az a liberális párt egy

Az abrakos tarisznya.

Pótl E. után: Dr. Margitai.

Nechwatal ur sokat ivott. Ő ezt a tümenyt nagy szomjúságával szokta volt magyarázgatni, a nélkül azonban, hogy csak egyszer is megfejtette volna azt a világcsodaszámba menő problémát, hogy jutott ilyen állandó szomjúsághoz? Nechwatalné sokat mérgeződött férje ezen tulajdonságán, s miután becsületes egyszerű asszony volt, általában véve károsnak tartotta az ivást, férjére nézve pedig tekintettel részegsége szokallan arányaira kárhözatosnak, egészségtelennek, mely véleményét férje élénken czáfolta, azt állítva, hogy az itasság az egyetlen emberhez méltó állapot, mert hisz, ő még sohse látott részeg állatot s így egyáltalán nem lehet természetellenes, ha az embernek van annyi becsvágya, hogy az esztelen állatoktól előnyösen különbözni akar.

Egy nap néhány barátja hozta haza Nechwatal urat egylovas bérkocsiban, melynek gazdája mindenáron belédugta a részeg ur fejét az abrakos tarisznyába, tekintettel a kocsi párnák szeplőtelen tisztaságára. Midőn a barátok kipakolták a kocsi ből, az épen ablakból kinéző, aggodalmasan várakozó Nechwatalné összecsapta kezeit, mert életépárja azon része, amelyet azért szoktak ütni, hogy meg ne sántuljon az ember még benn volt a tarisznyában s a kocsi csak azután vette le róla a furesa vizirt, ugyanolyan fogással, aminővel különben gebéjéről szokta levenni, sőt hozzá is tette: „No, nem mondtam? tudtam én mindjárt, hogy a részeg ember nem bírja ki a kocsi rázást, nálam mindegyik kap abrakos tarisznyát!”

Mialatt Nechwatal ur a jelentékeny itasságot kialudta, felesége két szomszédasszonynak elpanaszolta baját. Ezek azt a bölcs tanácsot adták neki, hogy forduljon Lego asszonyhoz, aki varázslónő, s bizonyosan tud segíteni rajta. Lego asszony össze is kotyvasztott valamelyes folyadékot, melyből néhány csöpp Nechwatal urat a józanság ragyogó példájává volt teendő. Felesége valahogy bevettete vele; de aznap panaszkodott is azután szegény hogy gyomrában hernyók ütöttek tanyát.

Mit volt mit tennie? még aznap este alkohollal iparkodott elpusztítani vendégeit, ami meg is ölhette valamennyit, mert egy pár óra múlva jóllelte annyira fokozódott, hogy kapunyitó házmesternéjének egy forintnyi sperrgeldet adott, de sőt kezét is megcsókolta azon kéréssel, hogy erről semmit se szóljon a felesége előtt. Lakására érve, hirtelen megváltozott kedélyhangulata, amint az erős ivóknál nem ritka dolog s elővette az ugynevezett „ittas nyomoruság”, amelyben azután zokogva el is aludt.

Nechwatalné magánkívül volt dühében a varázslat hatástalansága fölött, melyért őt kemény forintot szúrt le, s futott a varázslónőhöz, de persze az nyomtalanul eltűnt. Csak hónapok múltán, melyek alatt Nechwatal ur természetesen növekedett a szesz italok szeretetében, találkozott Nechwatalné Lego asszonnyal s rögtön elfogatta őt. S így állott azután nemsokára ez utóbbi egy egészen helyre menyeske, aki elég messze volt még a boszorkánykortól, s harmadik kerületi bíróság előtt. Nechwatalné mint károsodott és tanu jelent meg.

— Ugyan hogy hihetett ilyen bolondságban, — kérde őt a bíró.

— A halálfej, a halálfej. Tekintetes császári tanácsos ur! Csak azt ne láttam volna! — válaszolá még most is borzongva Nachwatalné.

— Miféle halálfej?

— Tetszik tudni, azt mondta, adjak neki néhány tojást; azt egy kendőbe takarta s azt mondotta, hogy hájgak rá! Megtettem, s mikor megint fölemeltem a kendőt egy halálfej volt alatta. Ilyen csuda! Azután három Miatyánkot kellett imádkoznom, s arra azt mondta, hogy férjem 14 nap múlva egészséges lesz. Azután tessék csak képzelni: a pénzemet is meg akarta szaporítani, egy darab vászonba tekert szurokkal; de nem szaporodott meg, hanem megfogyott azzal az öt forinttal, amit neki adtam. A szomszédasszonyok azt mondták, hogy ha Lego asszony egy ostoba asszonyt talált mindjárt, telebeszélte a fejét. Így jött hát hozzám is.

Midőn az e szavaknál támadt derűtség lecsillapodott Lego asszony kezdte meg a szót elbeszélve hogy ő Bécsben teljesen idegen, Nechwatalné egyáltalán nem ismeri, és soha semmi bűbájosságot nem üzött. Személy-tévesztésnek kell lenni a dologban, ami a panaszos szellemi gyöngeségét tekintve könnyen föltehető. E nyilatkozat következtében a bíró kénytelen volt elnapolni a tárgyalást hogy az azonossági tanukat is kihallgathassa. Nachwatalné a bírő ezen határozatához olyan képet vágott mintha most már éppen nem kételkednék azon, hogy a vádlott. Lego asszony minden kellemetlen helyzetből ki tudja magát varázsolni.

kissé humánus is, hiszen nem bírják a sok dolog mellett a pártcsinálást, — de persze ha az nem sikerül, — mindjárt ott a jó ok, az iroda elhanyagolása a kis király részéről gyengéd óhaj nyilvánítás megtételére, — amely óhaj nagyon természetesen parancsnak vesz az elvű tábor.

Igen, tessék szabadjára engedni a közvélemény megnyilatkozását, s tessék az önmaguk által protegált visszaéléseket megszüntetni, s álljon ott a vármegye, ahol eredetileg állott, — ne legyen a tisztviselő gögös nagy ur, ki szegynel a paraszttal szóba állani, és kifüstölteti utána a szobáját, hanem legyen a nép embere, apja, ki köztük él, kihez bizalmasan mehetnek tanácsot kérni, s ki érdeklődik dolgaik iránt — akkor lesz közigazgatás.

Nem fogják ugyan egymás közt versenyezni, hogy kinek van több számja az irodában — de el lesz a nép ügye s baja igazítva, ha nem lesz is annyi irka-firka, mint most, mert nem kell arra is ügyelni, hogy annak a parasztnak az előadását szépen stilizálva vegyünk jegyzőkönyvbe, — mert az még felkerülhet felettes hatósághoz is; — igen akkor lesz közigazgatás, s adjunk neki módot és ambíciót arra hogy ismerkedjék közelebből a viszonyokkal, s igyekezzen a bajokat orvosolni, *nem pedig pártot csinálni, — akkor lesz jó közigazgatás.*

Nem kell lerombolni az épületet, csak szép eredeti tiszta alakjába visszaállítani a melléképületeket, melyek oly jó szolgálatokat tettek — a visszaéléseket lerombolni, — megszüntetni, s az épületet átengedni eredeti ideális rendeltetésének, nem pedig hatalmi érdekből pártcélokra lefoglalni, akkor nem lesz okuk szégyenkezni miatta. Mig ha egy új, céljuknak még megfelelőbb épületet emelnek helyére, — akkor, — akkor Isten óvja szegény magyar hazánkat a liberális kormány áldozat kész buzgóságától, melylyel el fogja árulni legádázabb ellenségének. Mert az ellenkezőt feltennünk, — hogy a kezükbe adott hatalmat jól fogják használni — nem vagyunk jogosultak feltenni de róluk ennyit feltenni nem is merünk.

Gábor.

A kath. kör házi ügyei.

— A kör választmányának ülése. —
(Saját tudósítónktól.)

A nagyváradi kath. kör. választmánya vasárnap délután fél 5 órakor, saját helyiségében ülést tartott, melyen a kör fölmerült ügyeit intézték el.

Jelenvoltak: Palotay László elnök, Dus László világi elnök, Dencs János egyházi alelnök, Janky József, Bereczky Géza, Erdélyi József, dr. Mártonffy Bogdán, Grám Szilveszter, Stark Gyula, Nemeskey Andor, Gyalokay János, dr. Vucskics Gyula, Böszörményi Géza, Török József, Fetser Antal, Pekanovits Imre, Kugler Albert, dr. Schweiger Ede titkár.

Palotay László elnök megnyitván az ülést jelenti, hogy a kör világi elnökét, gróf Battányi Józsefet értesítette az alapszabályok jóváhagyásáról s felkérte, hogy a kör ünnepélyes megnyitására sziveskedjék megjelenni.

Az elnök válaszában betegségére hivatkozva, csak februárra ígerte eljövételét. A választmány tehát, az ünnepélyes megnyitást a jövő hónapra halasztotta.

Azután megválasztották pénztárnoknak *Bereczky Gézát*, ügyésznek *Böszörményi Gézát*, könyvtárnoknak pedig *Gyalokay Jánost*.

Elnök bejelenti, hogy a kör szolgájának *Balázs Jánost* fogadta.

Megrendelik egyelőre a következő lapokat: Mind a három helybeli napilapot és a Hétfői értesítőt, Hazánk, Magyar Állam, Nemzeti Ujság, Alkotmány, Magyarország, Budapesti Hirlap, Budapesti Közlöny és Nemzet cz. fővárosi napilapokat, Vasárnapi Ujság, Ország-Világ és Illustrirte Zeitung szépirodalmi hetilapokat, Bolond Istók, Mátyás Diák, Herkó Páter Fliegende Bletter viczlapokat, Borászati Lapok, Vállalkozók Lapja és Közgazdasági Szemle cz. szaklapokat.

Meghatározták továbbá a játékdíjakat, még pedig igen alacsony áron.

Az egyházi elnök egy sakkot és egy dominót ajándékoz a körnek, de mind a kettőből még egy darabnak beszerzését határozza a választmány.

Mártonffy Bogdán választmányi tag indítványozza, hogy az ünnepélyes megnyitás programjának megállapítására egy szűkebb körű bizottságot küldjenek ki. Indítványát helyesléssel fogadták el és a bizottságot a következőképpen alakították meg: Palotay László, Dus László, Stark Gyula, Mártonffy Bogdán, dr. Schweiger Ede, Fetser Antal, Kersch Ferencz.

Gyalokay János indítványozza, hogy a kör helyiségében a kath. jelleg kitüntetésére *feszületet* helyezzenek el. Indítványát a választmány elfogadta és felkérte az alelnököt, hogy a feszületet szerezzze be.

Elnök azután előterjeszti a jogakadémiai tanári kar azon kérelmét, hogy a kath. jogászok a kör helyiségébe díj nélkül járhassanak.

Könyvtárnok a beiratási díjat és a tagsági díjnak egy részét kéri a könyvtár beszerzésre.

Mind két kérelmet egyhangulag fogadták el. Ezzel az ülés véget ért.

A kör szép helyiségét naponkint már is sokan látogatják.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Január 13.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Illyés Bálint, Esterházy Kálmán gróf, Molnár Antal.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Perczel Dezső, Josipovich Imre, Erdélyi Sándor, Jósika Samu báró. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök bemutatja Szivák Imre a fehértemplomi választókerület megválasztott képviselőjének megbízó levelét.

Kiadatik az igazoló bizottságnak.

Jelenti elnök, hogy Kószeghy Sándor a giráti kerület megválasztott képviselőjének mandátuma a törvényes harmincz nap alatt kérvénnyel nem támadtatott meg.

Végleg igazolt képviselőnek jelenti ki.

Dokus Ernő az igazoló bizottság előadója betérjeszti a bizottság jelentését, mely szerint **Rajkovic** Sándor, **Tomasie** Miklós, **Popovic** horvát képviselők megbízó levelei rendben találtattak. Végleg igazoltatnak.

A korona kiállítása.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök jelentést nyújt be a *szent koronának s a koronázási jelvényeknek a millenáris kiállításon leendő kiállításáról.*

A millenniumi bizottságnak adatik ki.

Következik a napirend: A IV. és VI. biráló bizottságban hiányzó egy-egy tagnak a megválasztása.

Megválasztottak: a IV. biráló bizottságba: **Rohay Gyula.**

A VI. biráló bizottságba: **Terényi Lajos.** **Rohonyi Gyula** s **Pulszky Agost** (kit már régebben a III. biráló bizottságba választották meg) az esküt leteszik.

A napirend szerint következik a *kisebb tárczák költségvetésének folytatólagos tárgyalása.*

A költségvetés.

Ő felsége személye körüli miniszterium tételénél

Pázmány Dénes szólal föl. Sérelmesnek tartja, hogy az ő felsége személye körüli miniszteriumnak a **Bank-Gasse**ban levő épületén ott ékeskedik az osztrák kétféjű sas. E czimernek azon az épületen semmi jogsultsága sincs.

Hivatkozik egy régebbi interpellációjára, melyre az akkori miniszter **Szögyény-Marich** László azt a választ adta, hogy maga is elismeri, miszerint annak a czimernek azon az épületen helye nincs s ígéretet tett, hogy az onnan rövid idő alatt el fog távolíttatni. **Szögyény-Marich** azonban rövid idő mulva elhagyta állását s miniszter utódai már más hurokat pengettek.

Mindenféle kibuvót kerestek, csak hogy a kérdés megoldása elől kitérjenek.

Budapestben most épül a német delegátusok épülete; arra persze nem fogják a magyar czimert tenni, hanem az osztrák sást.

Azt a kérdést intézi a miniszterhez, hogy melyek azok az okok, amelyek e czimer eltávolítását gátolják.

Jósika Samu báró miniszter mindenképpel kijelenti, hogy nem szándékozik a kérdés általános féjtegetésébe bocsátkozni, csupán egyéni nézetének kíván kifejezést adni.

Neki nem szándéka ezt a czimert a miniszterium épületéről eltávolítani, mert ő „*a liberalizmusban a türelmetlenségnek még a látszatát sem szereti.*” (Nagy mozgás balfelel. Zaj. Közbeküldések: Hát ilyen a kormány liberalizmusa?)

A magyar nemzet zöme mindig tolerans volt s ő bizva e toleranciában kéri a házat, hogy vegye választát tudomásul.

Mikor hivatalát átvette, feltűnt neki, hogy a miniszterium épületéről a magyar czimer s a magyar felirat hiányzik, kérdezősködéseire azt válaszolták, *hogy az Bécsben nem divat.* (Óriási zaj. Nagy mozgás a baloldalon.)

Ő ezen válaszbá belenyugodott. Belátja, hogy tévedett s igyekezni fog, hogy tévedését mielőbb jóvátegye.

Egy új államtitkári állás.

Sághy Gyula; A miniszter a magyar nemzet toleranciájára hivatkozott. Ez a kérdés nem a liberalizmus, nem a tolerancia szempontjából itélendő meg, hanem az állami szuverenitás szempontjából. (Helyeslés a baloldalon.)

A miszter válasza, pedig e szempontnak nem felel meg.

Hosszabb indokolás kíséretében a következő határozati javaslatot terjeszti be:

Utasítja a ház a minisztert, hogy az *Őfelsége személye körüli miniszterium költségvetéséből az államtitkár s két miniszteri titkár 14.000 frtos tételét törölje.* (Helyeslés a baloldalon.)

Ugron Gábor úgy találja, hogy az őfelsége személye körüli miniszterium semmi tekintetben sem juttatja érvényre a magyar államesszmét, a magyar állam szuverenitását. (Igaz! Ugy van a baloldalon.)

Megdöbbenve hallották, amit **Jósika** báró miniszter arról az osztrák czimerről mondott. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Nem tolerancia az a magyar állam részéről, hanem súlyos megaláztatás a magyar nemzet részére. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Az a czimer ott, azon az épületen negációja a magyar alkotmány negációja s kifejezője az 60-es évek törekvéseinek.

Gyalázata a magyar nemzetnek, hogy eltűri azt a jogtalan czimert. Ilyen más államban nem történhet meg.

Ha más államban egy miniszter olyat merne mondani, hogy nem fogja eltávolítani egy idegen állam czimerét az állam hivatalos épületéről, azt a minisztert egy pilanat alatt

elsöpörné a felháborodott közvélemény lehellete. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Nálunk azonban egy ilyen miniszteri nyilatkozat a legjobb protekcio a bizalom megtartására. (Felkiáltások: Szégyen! Gyalázat! Nagy zaj.)

A miniszter hivatkozott a liberalizmusra is. A kormány liberalizmusa eszébe juttatja a nemesi előnevek adományozását is. Ő nem emlekszik arra, hogy az ő ifjkorában valaki azal kérkedett volna, hogy ő nemes ember! Most pedig azt tapasztalja, hogy minél jobban verik a mellüket, hogy ők liberálisok, annál jobban terjed a czimkórság. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Kérde, mi szükség arra, hogy az egyéni hiúságot, ezt a mindjobban terjedő kórságot államilag istápolják. Hisz a kormánynak nem arra kellene törekednie, hogy a társadalmat minél több tagozatra szakítsa, hanem arra, hogy az egész társadalmat egységes utra terelje.

Nem volna semmi kifogása ha e megkülönböztetések, e kitüntetések olyan férfiakat érne, kik ész, jellem, munkásság által magasan kitűnnek a többiek közül, de mit tapasztalunk, azt, hogy e kitüntetésekhez csak egy kellék kell: sok pénz!

A rómaiak, a görögök szobrot emeltek a költőnek, művésznek, államférfiúnak, de nem emeltek szobrot a pénzes zsákoknak. (Nagy tetszés. Eljenzés.)

Micsoda erkölcsi nevelés az, hogy az ifjúságot ugyszólván belenevelik abba a felfogásba, hogy csak úgy boldogulhat, ha feladja elveit, ha hízogóvá, talpnyalóvá válik! Az ilyen erkölcsi nevelés kufárrá teszi az egész országot. (Zajos helyeslés és eljenzés.)

A tételt nem fogadja el. (Zajos eljenzés. Szónokot számosan üdvözlük.)

Beöthy Ákos szintén ellene van az államtitkári állás felállításának. Erre az állásra semmi szükség nincsen. Nem is lehet azt mással megindokolni, mint azzal, hogy a miniszternek távollétében helyettese legyen. Igen de ez a távollét csak akkor fordul elő, ha Ő Felsége nálunk van; ilyenkor helyettesre nincs szükség.

Csatlakozik Sággy Gyula határozati javaslatához.

Attér ezután arra a kijelentésre, melyet a czimer-kérdésben a miniszter tett. A miniszter azt mondta, hogy a czimer megtürését a liberalizmus követeli. Köszöni a miniszter e kijelentését, mert alkalmat adott arra, hogy a liberalizmusnak egy újabb válfaját megismerjék.

A miniszternek igaza van. Mert annak a liberalizmusnak, mely az utóbbi időkben megnyilatkozott, csakugyan az a célja, hogy minden közjogi és nemzeti érdekeinket feladva az osztrák sas jármába hajtsa az országot s a nemzetet. (Zajos helyeslés és eljenzés.)

A költségvetést nem fogadja el.
Horánszky Nándor szintén a miniszter beszédével foglalkozott, melyet úgy közjogi, mint nemzeti szempontból sérelmesnek tart.

A miniszter a kérdést Isten tudja miféle liberalizmus szempontjából itéli meg. Pedig jól mondja Sággy képviselő, hogy ez a kérdés csupán a magyar állami suverenitás szempontjából itélhető el, mely azt követeli, hogy e czimer onnan eltávolíttassék.

Csatlakozva Sággy képviselő hat. javaslatához, kijelenti, hogy a tételt nem szavazza meg. (Eljenzés a baloldalon.)

Eötvös Károly: A miniszter liberalizmusnak nevezi a czimer megtürését, pedig nem liberalizmus az, hanem a legcsunyább konzervativizmus.

A mi a liberalizmust illeti, annak értelmezésében vagy a miniszter nem volt őszinte, vagy pedig miniszterársai. Ha az őszinteség miniszterársai mellett van, akkor mondhatja, hogy **Jósika** a miniszter s a kabinet között semmi szolidaritás nincs.

Igérte a miniszter, hogy fel fogja tétetni a miniszterium épületére a magyar czimert s a magyar feliratot is. Az Istenért, azt ne tegeye. Irasson arra az épületre bármit, pld. Adóhivatal... (Nagy derültseg), de fel ne tésse az osztrák sas mellé a magyar czimert, mert az még nagyobb megaláztatás volna.

A tételt nem szavazza meg.
Kun Miklós azt a kérdést intézi a kor-

mányhoz, hogy szolidaritásban van-e Jósika miniszter nyilatkozatával? Ha a kabinet nincs szolidaritásban e nyilatkozattal, úgy Jósika báró vonja le a konzekvenziát; ha pedig szolidaritásban van, akkor a kabinet vonja le a konzekvenziát a nemzet jogos felháborodásából, közérzetéből. (Élénk eljenzés és tetszés.)

Neményi Ambrus előadó röviden polemizál az ellenzéki szónokokkal s kéri a beadott hat. javaslat elvetését.

Jósika Samu báró azt igyekszik bizonyítani, hogy úgy az államtitkári, mint a titkári állásokra a miniszteriumban szükség van. A többi ellenzéki megjegyzésekre azt mondja, hogy beszédét félreértették, mert ő nem a liberalizmusra, hanem a »hagyományos toleranciára« hivatkozott s annak nevében kérte és kéri a czimer megtürését. (Nagy zaj.)

Sággy Gyula záró beszédében polemizál az előadóval s a miniszterrel s hathatós argumentumokkal bizonyítja, hogy sem az államtitkári, sem pedig a titkári állásokra szükség nincs.

Ismételten kéri határozati javaslatának elfogadását.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Január 19. A függetlenségi és 48-as népkör közgyűlése d. e. 11 órakor.
- » 19. A függetlenségi és 48-as népkör bálja a Zöldfában.
 - » 25. A tisztikar táncestélye a Fekete Sasban.
 - » 26. Az ügyvédi kamara közgyűlése d. e. 10 órakor.
 - » 28. Román ifjúság hangversenye és bálja a Zöldfában.
- Február 2. A várad-velencei reformátusok bálja a Zöldfában.
- » 6. Gyárosok és nagykereskedők bálja a Csarnok nagytermében.
 - » 15. A tisztikar táncestélye a Fekete Sasban.
 - » 16. A szepitészeti egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a városházán.
 - » 16. Az önkéntes tűzoltó egyet alarczos bálja a Fekete Sasban.

UJDONSÁGOK.

* **Kinevezés.** Szunyogh Péter alispán a »Biharmegyei közorház« algondnokává Hollósy Béla korházi irnokot nevezte ki.

* **Koresolya-szezon.** Vasárnap úgy délelőtt, mint délután zsufolva volt Városliget kitűnő jégpályája. Előkelő közönség élvezte a koresolyázás örömeit. Délután több mint 600 koresolyázó kereste fel a ligetet. Még aligha volt ilyen sikeres koresolya-szezonja a Városligetnek. A sport-téri jégpályán a katonazene mellett vasárnap délután szép közönség koresolyázott.

* **Ülés a kamarában.** A nagyváradi kereskedelmi és iparkamarában ma délután 3 órakor az iparosztály tartja ülését, holnap, szerdán délután 8 órakor pedig teljes ülést tart a kamara, melyre az összes bel-és kültagok meghívtak. A hosszú tárgysorozatba érdekes ügyek vannak felvéve.

* **Véletlen halál.** Szegedi Imre nyarlói lakos kiment szombaton az erdőre fáért. Visszafelé jövet a megrakott kocsirol egy pár darab fa leesett és megütötte a lovak lábát. A lovak erre megbokrosodtak és a kocsit elragadták, aminek az lett a következménye, hogy Szegedi Imre a lovak közé esett, egy csomó fa utána és kevés idő múlva utána jövö testvére halva találta a kocsit uton.

* **Gyermek-bál.** Kedves, fesztelen gyermek multság volt vasárnap délután és este a Zöldfa nagytermében. Neufeld Béla táncmester kolónja tartotta zárómultságát, mely csak névleg volt gyermek bál, valójában pedig egy jól sikerült táncestély képét nyújtotta. A kisebb-nagyobb tánczosnók olyan kedves bájjal lejtettek a parketten, mintha mindég ott forgolódának. A négyeseket 40 pár tánczolta. A jelen volt tánczosnók neveit a következőkben közöljük;

Berger Sárka, Fried Margit, Kurländer Margitka, Fischer Róza és Szeréna, Bródi Blanka, Szeréna és Irénke, Jarossy Margit, Hegyessy Anna, Gálbory Anna, Magyar Erzsike, Veintraub Szeréna, Pekánovits Erzsike, Aczél Ferike stb.

* **Temetés.** Vasárnap délelőtt nagy részvétellel temették nyugalomra néhai **Vertán Antal** földbirtokost. A gyászszertartást és a requiemet **Denes János** esperesplebános végezte, mely után a gyászmenet megindult a Nagypiaczéren keresztül, hogy a családi sirboltba szállítsák Szombatságra. A Gilányi sorig kísértte a papság és a gyászoló közönség a halottat. Szombatságon tegnap délelőtt **Trenhauser József m.-csékei plebános** szentelte be a koporsót s aztán öröknyugalomra helyezték.

* **Két vasuti kocsit között.** Kasper János vonatvezető Heves és Erdőtelek között az átjárón az egyikből a másikba akart átmenni. Az átjáró sikos volt s Kasper megcsuszva a vonat alá került. A kerekek darabokra szakgatták s testének egyes részeit, amikor a vonatot megállították, úgy kellett összeszedni. Feleséget és két gyermeket hagyott hátra.

* **Gyalóky Lajosné meghalt.** Egy előkelő urnóhalálának híre keltett tegnap délelőtt részvétet az egész városban. A hir Gyalóky Lajos törvényszéki elnök feleségének haláláról szolt s valóságát csakhamar igazolta az apácza-utcai házban megjelent fekete lobogó. Gyalóky Lajosné ismert és kedvelt alakja volt városunk társadalmának, elhunytát sokan fájjalják. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Idősb Gyalóky Lajos úgy maga mint szeretett gyermekei Lajos, Aranka, Sándor és Jenő, kis unokája ifj. Gyalóky Aranka, özv. Bisitzky Antalné mint anya, továbbá Balogh István és családja, nemkülömben Bisitzky Gyula és felesége Zoltán Karolin nevében, a legmélyebb, legőszintébb fájdalommal tudatja a példás hűséggel, önfeláldozó szeretettel családját, barátait boldogító hitvestárs, leány, anya, nagyanya, rokon és a szó legnemesebb értelmében művelt jó nő **Gyalóky Lajosné**, született bisitzky **Luise** urnőnek folyó hó 13-án reggeli fél 3 órakor, hosszas szenvedés után, életének 59-ik évében gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 15-én reggeli 11 órakor, az apácza-utcai 397. sz. háztól, a helvét hitvallás szertartása szerint fognak a nagyváradi-olasz közsirkertben örök nyugalomra elhelyeztetni.

* **Fiume püspöksége.** Fiume város képviselőtestületének ülésén az alpolgármester azt indítványozta, hogy Fiumét válasszák el a zenggi egyházmegyétől és külön fiumei püspökséget alapítsanak, vagy pedig Fiume városát magyar egyházmegyéhez csatolják. A képviselőtestület egyhangú lelkesedéssel fogadta az indítványt. A közbenjárásra ez ügyben Battány Lajos gróf kormányzót kéri föl.

* **Közúti vasut a fürdőbe.** Hosszú vajadás után, úgy látszik, mégis csak életbelépteti a gőzmozdonyu közúti vasut a személyszállítást a fürdőbe. A magyar államvasutakkal és a belényesi vasutal már megállapodásra jutott a pályahasználati díjra nézve. A várossal most fogja megállapítani a szerződés értelmében a viteldijakat s más elintézni valókat. E tárgyban a városi szepészeti és közlekedési szakbizottság szerdán, január 15-én délután 3 órakor a városháza termében ülést tart.

* **Öngyilkos primadonna.** Lugos-ról jelentik: A délmagyarországi szini szövetkezet színházának primadonnája Deákné Vlad Gizella, egy ritka szépségű huszonöt éves asszony ma délelben öngyilkossági kísérletet követett el és revolverrel mellbe lötte magát. A golyó hátán kijött. A sérülés életveszélyes. A tett oka családi viszály.

* **Tanfolyam a baba-képezében.** Figyelmeztetnek mindazok, kik a nagyváradi m. kir. bábaképezésén az 1896. évi nyári tanfolyamra magukat állami segély mellett felvétetni óhajtják, hogy a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz címzett, keresztlevél, esketési, erkölcsi és szegénységi bizonyítvánnyal ellátott folyamodványukat 1896. Január hó 31-ig alulírt igazgatóságához küldjék be.

* **A Maros halottai.** Alvincz közelében, tegnap nagy jégzajlás volt a Maroson. Öt munkás egy dereglyén át akart menni a folyón, de a jégzajlás felborította a dereglyét. A munkások a Marosba estek. Kettő közülök ott veszett; a többiek nagy küzdelemmel kiestek a partra, de veszedelmesen megbetegedtek.

* **Uj kör-állatorvos.** A székelyhidi járásban szervezett székelyhidi kör-állatorvosi állásra a f. hó 10-ikén megtartott választás alkalmával Platz Károly okleveles állatorvost választották meg.

* **Öngyilkos paraszt gazda.** A b-tordai járás Saap községében egy Hunyady László nevezetű 57 éves családos paraszt-gazda a mestergerendára felakasztotta magát s mire észrevették meg is halt. A mint hozzátartozói beszéltek már évekkal előbb az iszákosságra adta magát, egész vagyonát elitta, most pedig kezeség miatt is beperelték. Valószínűleg ez volt tettének oka. Azon a napon, a mikor az öngyilkosságot elkövette részegen ment haza a korcsmából feleségével összerperelt, majd kést ragadott, úgy hogy családja a szomszéd-ba volt kénytelen menekülni. Mikor fia délben hazament, halva találta apját.

* **Lefoglalt lapok.** A budapesti ker. kir. sajtóügyi vizsgálóbíró Hortoványi Józsefné szül, Lonkay Irén feljelentésére vizsgálatot indított a »Magyar Figaró« cz. pikáns lap felelős szerkesztője és kiadója ellen, egy nevével aláírt erkölcstelen kép és közlemény miatt. A belügyminiszter most küldte le ez ügyben hozott és december 24-ikén kelt végzését a megyéhez és a városhoz, melyben felhívja a törvényhatóságokat, hogy a nevezett lap. decz. 22-iki, 51-ik területökön található számát kobozzák el és küldjék fel a budapesti ker. kir. vizsgálóbíróhoz. Ugyancsak a belügyminiszter a »Fragmente diu anterii romani vechi si moderni de C. J. Sta jesen« cz. oláh lap elkobzását is elrendeli igazgatás miatt. A lefoglalt példányok az erzsébetvárosi kir. törvényszékhez küldendők.

* **Tizian-kép.** Bernben Keller Ottó műbarát egy ódonasztól megvett egy ócska képet, amely alvó nőt ábrázolt. Ötven frankot adott a nyomorúságos külsejű, fakó képért. Párisba küldte, hogy ott restaurálják és ekkor ki tűnt, hogy a festmény Tiziantól való. Armour Fülöp amerikai műbarát kétszáz ezer frankot ígért a képért, de a boldog tulajdonos nem akarja félmilliónál olcsóbban adni; haesak valami muzeum nem veszi meg.

* **A nőegylet sorshuzása.** Említettük már, hogy a »Biharmegyei és nagyváradai Nőegylet« Erzsébet árvaház javára engedélyezett tárgysorsjáték huzása 1895. december 29-ikéről elmaradt, mert a sorsjegyek nagy részét még nem lehetett értékesíteni. Az egylet elnöknője özv. báró Gerliczy Félixné új határidő kitűzését kérte a belügyminisztertől. A kérvényre most érkezett le a válasz, melynek utasítása szerint a tárgysorsjáték huzását 1896. márczius 8-án tartják meg.

* **Halálozás.** Pethő Zsigmond, 74 éves agg ember vasárnap délután 1 órakor elhunyt. Temetése ma, kedden délután fél 3 órakor lesz az uri-utcza 691. számú háztól.

* **Találtatott.** Biró Ferenc az »Adria« biztosító társaság szolgája tegnap egy szent olvasót tett le szerkesztőségünkben, mint talált tárgyat, hol is jogos tulajdonosa átveheti.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-léle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
 M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

A postasikkasztót elfogták.

(Saját tudósítónktól.)

1896. január 13.

Megemlékeztünk arról a szerencsétlen fiatal postatisztról, aki a nagyvárad vasuti postánál volt alkalmazva s egy Berettyó-Ujfaluból küldött 1500 frtos levelet elsikkasztott és azután megszökött, a legnagyobb nyomorban hagyva hátra fiatal nejét.

Hurray Emil már a nagyvárad fogházban ül s várja büntetését.

Pécsett önként jelentkezett vasárnap este az ottani rendőrségnél, a mely táviratilag tudatta rendőrségünkkel Hurray jelentkezését. Azonnal utnak indították Nagyvárad felé. Tegnap délután a budapesti vonattal érkezett meg Trixler Aladár pécsi rendőrbiztos kíséretében.

Mikor Pécsett jelentkezett, csak 10 kr. pénzt találtak nála.

Amint Váradra érkezett Gerő Ármin rendőrkapitány azonnal kihalgatta. A különben csinos külsejű fiatal ember meg van törve; arca szintelen, fakó, látszik rajta az utóbbi napok izgalmanak nyoma. A kapitány kérdésére akadozva válaszol.

Az 1500 frtot még 1895. december hó 13-án sikkasztotta el. Az adóságokba teljesen belemerült. Az 1500 frtot is a halaszthatlan adóságok, többnyire váltó dolgok kifizetésére fordította. Nem szökési szándékkal ment el Nagyváradról, hanem az elsikkasztott összeget akarta előkeríteni. Ezt igazolja az is, hogy csak 24 frt pénze volt, mikor Nagyváradot elhagyta.

Strossmayer diakovári püspök régebben ösmerőse a családjuknak. Zavart helyzetében Diakovára utazott, hogy Strossmayer püspöktől kér segítséget.

A püspök azonban nem fogadta. A titkárjának elbeszélte esetét, aki elő is terjesztette a kérelmet a püspöknek, de az a segílyt megtagadta. Így aztán a pénzből teljesen kifogyva Eszéken keresztül Pécsre utazott s jelentkezett a rendőrségnél.

Gerő kapitány a vallomás során azt kérdezte tőle, hogy miért kellett az adóságok fizethetése végett sikkasztani, hisz az adóság nem oly nagy baj, mint a sikkasztás, azzal felelt, hogy **ő ideg beteg.** Nem tud semmit addig, míg rendbe nem szedi a gondolatait.

A kihallgatás után ügyvédet kért, de Gerő kapitány azt válaszolta, hogy ez iránt majd a vizsgáló bírónál adja elő kívánságát. Még tegnap este átkísérték a kir. ügyészség fogházába.

E G Y L E T.

A V.-Velencei Nép kör közgyűlése.

A nagyvárad-velence és váraljai »Nép kör« vasárnap délelőtt nagy érdeklődés mellett tartotta meg tisztújító közgyűlését, dr. Rednik József elnöklete alatt.

Az elnök megnyitja után az elnökség jelentését olvasták fel a mult közgyűlés óta történetéről s a kör jelen állapotáról. A pénztár vagyona jelenleg 2322 frt 3 kr; bálók jövedelméből befolyt 1893-ban 171 frt 78 kr, 1894-ben 95 frt 71 kr. 1895-ben 48 frt 15 kr. Aján-dékokból 133 frtot vettek be. A könyvtár 282 kötetből áll, 437 frt értékben. A kör tagjainak száma 168.

Elnök dr. Rednik József az egész tisztakar nevében leköszönt, mire megejtették az új választást, Fekete Sámuel korelnöksége alatt.

A választás eredménye a következő:

Elnök: Marx Ferenc.
 I. Alelnök: Sándor Alajos.
 II. Alelnök: Rác Jakab.
 Főjegyző: Tót Ferenc.
 I. Aljegyző: Deutsch Ede.

II. Aljegyző: Novák Bogdán.
 Könyvtáros: Virányi Győző.
 Pénztárnok: Ember Emáruel.
 Jogtanácsos: Dr. Róz József,

A felügyelő-bizottság tagjaiul megválasztottak: Terneyi Antal, Róz Simon és Moskovits Mór.

A Nép kör a jelen évvel a 25-ik évébe lép, s ez alkalom megemlékeztek azokról a férfiakról, akik fáradtak a kör érdekében. Így a kör érdemes kezdeményezőjét, alapítóját, sok ideig volt elnökét: Szmetka Györgyöt az egylet díszelnökévé választották. Istvány Józsefet és Berger Dánielt tiszteletbeli elnököknek lettek megválasztva.

Választmányi tagok lettek:

Dr. Rednik József, Magdics Károly, Rosenbaum V. Vilmos, Schopper György, Grünberger Izsó, Zana Ágoston, Reteg István, Dr. Ullmann Béla, Zettel Gyula, Vicsay István, Gábel Jakab, Papp György, Molnár István dr. Moskovits József, Gyursánszky András, Fekete Sámuel, id. Kovács Ferenc, Kovács Kálmán, Jámor József, Kádár Gyula, Jablonszky Emil, Handshucher Géza, Markovits Pál, Feldmann Izidor, ifj. Krupka Károly, dr. Friedländer [Sámuel, Farkas József, Klein Illés, ifj. Osváth József, Horváth Géza. Póttagok: Rass Károly, Serényi Gusztáv, Wallner Ferenc, Wallerstein Salamon, Tikos András, Király Miklós, Tóth Mihály, Horvát Endre, Szalavec Mór, Arnóczy József, Barátky Gyula, Bánffy Sámuel, Feldmann Mór, Kassay István, Kovács Dániel, és Kóki András.

Virányi Győző könyvtárnoknak 50 frt tiszteletdíjat szavaztak meg s néhány apróbb ügy elintézésével a közgyűlés véget ért.

A gyulai »katholikus kör« 25 éves jubileuma.

A gyulai katolikus kör vasárnap ünnepelte fenállásának 25 éves jubileumát. Az ünnepély délelőtt 10 órakor az anyateplomban tartott ünnepélyes »Te Deum«-mal vette kezdetét. Délután 4 órakor a diszgyűlést Gróh Ferencz lelkész tiszteletbeli elnök lelkész beszéddel nyitotta meg. Janánszka István titkár derék munkát végzett, midőn a kör 25 éves történetét kimerítő vázlatban nagy szorgalommal kidolgozta és a diszgyűlés előtt feltárta, Székely Lajos vál. tag Mindszenthy Gedeon egyik legszebb költeményét nagy tetszéssel szavaltta el. Az elnöki zárszóval, mely 25 a év óta kitarló lelkesedés és buzgalom fenmaradását és a jobb jövőbe helyezett reményt, — bizalmat hangsúlyozta, a diszgyűlés véget ért. Este a Göndöcs kerti pavillonnak nagytermében nagyszerű bál volt.

MULATSÁG.

Az ipartestület bálja. A nagyvárad ipartestület tánczestélye vasárnap pompásan sikerült. A Sas nagyterme egészen megtelt mulatni vágyó közönséggel. A kedélyes mulatságon mintegy 100 pár tánczolta a négyeseket. Az estély igen szép összeget jövedelmezett az iparos menház czéljaira.

Jelen voltak:

Asszonyok: Morvai Vilibaldné, Schüch Józsefné, Germán Károlyné, Hant Frigyesné, Erős Mátyásné, Julier Vilmosné, Elő Jánosné, Szirmay Lajosné, Bertsey Györgyné, Bauma Vinczéné, Mertz Jánosné, Máté Imréné, Máté Lajosné, Löwy Mártonné, Nozáky Rudolfné, Kemény Ignáczné, Kalmár Illésné, Faur Ferenczné, Miklós Ferenczné, Vitális Mártonné (Budapest), Péchy Antalné, Szabó Istvánné, Stanga Jenőné, Fröhlich Jánosné, Kállay Albertné, Flanta Jánosné, Pankolits Károlyné, Andriska Károlyné, Weisz Mihályné, Weisz Zsigmondné, Rothbart I.-né, Hankovits N.-né, Weinstock B.-né, Rosinger Sámuelné, Dankó Györgyné.

Leányok: Julier Ella, Nozáky Gizella, Moesary Anna, Kurcz Mariska és Piroška, Doka Margit, Nagy Irén, Dankó Jolán, Nagy Juliska, Spetkó Terka, Hirsch nővérek, Schmidt Ella, Klein Zsófia, Vesserek Fanni, Faur Róza, Faur Juliska, Bires nővérek, Goldstein Szeréna, Czóbel nővérek, Andriska Ilona, Frebics nővérek, Tóth Mariska, Klinghoffer Berta, Weisz Hermína, Rothbart Betti, Fischer Róza, Schwartz E., Weinstock nővérek, Weisz Zsanka, Klein nővérek, Herskovits Etelka, és még számosan kiknek nevét nem volt szerencsénk megtudhatni.

A munkásegylet bálja. A nagyváradai első általános munkás betegsegélyző-egylet, özeveg és árvái alaptökejének gyarapítására, 1896. évi február hó 1-én a „Zöldfa szálloda” ujonnan díszített nagytermében zártkörű táncszünet rendez. Személyjegy 1 frt. — Családjegy 2 forint.

Igazságszolgáltatás.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradai kir. törvényszék büntető osztálya ma nyilvános ülést tart Nagy József előülésével. Az ülésen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá.

F o r s c h n e r Dezső család bukás büntette. Ifj. B o r z á s József és társai gyilkosság büntetettének kísérlete.

M u r a k ö z y Gábor lopás büntette és más büntendő cselekmények.

M e r z t e Petru zsarolás vétsége.

Z s u r k a Kosztán személyes szabadság megsértésének büntette.

Az örökösödési eljárás végrehajtása tárgyában a belügyminiszter felhívta a törvényhatóságokat, miszerint a polgármestert, városi tanácsot, a városi árvaszéket s a városi tisztviselőket utasítsa, hogy minden tudomásukra jutott esetről, melyben az örökösödési eljárás tárgyában ingatlan tartozik és tudomásuk szerint az örökösödési eljárás tárgyában halálától számított három hónap alatt, ha pedig a halálot 1896. évi január 1-je előtt történt, ettől számított 3 hónap alatt a hagyatéki eljárás megindítása nincsen, azt a járásbírókat, melynek területén a hagyatéki ingatlan van, haladéktalanul értesíteni kötelesek. Ezen kívül egy másik körrendeletében hirtelményileg közzé tenni rendeli a miniszter, hogy az esetben, ha fenti határidő alatt az örökösök az örökösödési eljárás megindítását nem kérték, az hivatalból fog megindítani.

REGENY-CSARNOK.

Az erdészlakban.

Irta: Seevald H.

10

Fordította Bárcziházi Bárczy Margit.

— De tudod — folytatá félig elfordulva s kissé halkabban, azt hiszem Langen mégis jellemesebb.

Odakün ezalatt nehéz viharfellegek tornyosultak, a szoba feltűnő sötétsége figyelmessé tette a két leányt. Az erdő tompa zúgása, a menydörgés távoli morajja, a százados fák recsegésével vegyülve, félelmes zenét adott.

— Alig bírok lélegzeni mondá Erika kezét hevesen dobogó szívére szoritva. Ki akarta nyitni az ablakot, de egy heves szélroham ismét becsapá azt. Luisa hangosan felsikoltott.

— Szegény apa! — kiáltá Erika rémülten, most bizonyára kint van a mezőn. — Nem, mégsem, tévé hozzá nyugodtabban midőn az udvaron atyja hangja lőn halhatóvá. Ezzel Erika kisértve a szobából a lépcsőn megállva pár pillantra gondolataiba merült Bizonyos hogy szereti őt, s hogy Langen is ne szeretné. — Borzasztó dörgés szakította félbe gondolatát, melytől az egész ház megrendült.

Két nagy szénásszekeret csak a legnagyobb erőmegfeszítéssel bírtak fedél alá szállítani, oly erővel tört ki a vihar.

— Ne siessetek el semmit kiáltá a főerdész — az általános zűrzavar közepette. — Ezalatt hatalmas jégeső keletkezett. — Csak már mind bejötték volna az emberek; félek hogy valamelyik szerencsétlenül jár — fejezé be szavait Wendler.

— Majd én utánok megyek s beküldöm őket — mondá Ernő ki magas cipőben s vízmentes öltözetben lépett melléje. Alig hogy ezt mondotta oly erővel csapott a villám egy közeli hatalmas tölgyfába, hogy azt koronától tövig hasította. Borzalom tölté el a körül állókat, míg némely munkás öntudatlanul keresztet vetett magára, mások sápadtan emelték meg kalapjukat.

Nem, Langen úr nem engedhetem meg hogy ön is veszélybe sodorja magát, a munkások bizonyára találtak már azóta valami menhelyet

— Ki segít nekem a nagy sörös hordót kinyitni? kiáltá Erika a pinczéből.

— Én, felelé Ernő; pár ugrással oldalánál teremve, mialatt kivevé kezéből a készen tartott kalapácsot, meg a csapatot.

— Igazán örvendek, hogy valahára segítségére lehetek valamiben, — szólott barátságosan Ön emberfeletti erővel rendelkezik ma Erika kisasszony. —

— Nem, nem felelé Erika erőltetett nevetéssel, nem követtem el semmi hőstettet, csupán egy nagy ostobaságot, mint a hogy azt maguk mindnyájan állították.

— Én csak nem? De most majdnem nagy ügyetlenséget követtem el, — mondá Ernő mialatt a csapott oda illeszté, mert a sör nagy erővel kezdett kihatolni. — Hol vannak a söröskancsók Erika kisasszony? kérde. Köszönöm Laugen úr, a többit majd elintézem magamis. Nézzé meg inkább mint van Elisa, ki bizonyára halálra rémülten bujt el valahová. Ő ugyanis nagyon fél a zivatartól.

— Valjon mért küld el mostanában oly hamar, kérde magától Ernő. — Az előtt nem volt oly félnék. Midőn ismételt kopogásra sem felelt senki. Ernő lassan és habozva lépett be a lakoszobába.

Elisa füleit befogva a diványpárnába temeté arcát.

Ernő belépése felriasztá Elizát. A már oly sokat ide oda huzogatott frizura végkép lebomolva hullott le vállaira. Gyorsan utána kapott, hogy majd feltűzi de aztán ismét erőtlenségül hanyatlottak le kezei; valóban elragadón szép volt így zavarában. Legalább Ernőnek úgy tetszék, midőn hozzá lépve azon hirrel akarja megnyugtatni, hogy a zivatar már elvonuló félben van.

— De minden perczen visszatérhet, válaszolá Elisa, s ha lecsapna a villám, felgyul a ház s mi itt maradunk az erdőben egyedül, menedék nélkül. A heves dörgés ismételt félbeszakítá szavait. — S ön ezt mulófélbenek nevezi — tévé hozzá szemrehányólag.

— Ne figyeljen oly félőn minden újabb dörgésre Lujza kisasszony. Jöjjön inkább velem, segítsünk egy kissé Erika kisasszonynak.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A rozsnyói püspökség.

Budapest, jan. 13. (Saját tud. távirata.) A legmegbízhatóbb helyen szerzett értesülés szerint a legközelebb betöltendő rozsnyói püspökségre jelöltetik I. helyen Dr. Rossival István esztergomi kanonok, II-ik helyen Szilágyi Ferencz nagyszombati ér. helynök, III-ik lesz Komlóssy Ferencz, az esztergomi főegyházmege főtanfelügyelője.

Az erdélyi püspök pásztorlevele.

Budapest, jan. 13. (Saj. tud. táv.) Lőnhard Ferencz, erdélyi róm. kath. püspök is kiadta millenniumi pásztorlevelét. Utal azokra a küzdelmekre, amelyeknek Magyarországon a hit ki volt téve. Míg a nyugoti népek összetett kezekkel ültek, addig Magyarország, — mint a gondviselésből kiválasztott, — védőbástyaként állotta útját az ozmánoknak, — tartotta meg, a kerületi vallást, — De később urrá lett a pogány a hazában, — mondja a pásztorlevél, — s pártfogása alatt a pártoskodás és az önkény elnyomta az igaz keresztény hitet is. Bornemisza Pál erdélyi püspökkel szüneteltetett előldről a kath. vallás is; papjaira és hiveire az üldözés korszaka következett el és csak a százados küzdelmekben megedzett székely nemzet havasai között lobogott az igaz katolikus hitélet tüze. Sok küzdelmébe került a jobbaknak amíg ki tudták vinni, hogy a kath. vallás ismét elismertessék és jogai törvénybe iktattassanak. — A körlevél befejező részében elrendeli a kihirdetést a püspök áldást kér Magyarországra.

Az olajág levelei

Budapest, jan. 13. (Saját. tun. táv. Gr. Apponyi Albert holnap terjeszti elő békeajánlatának pontozatait. A nemzetipárt vezére

hat pontban fogja szövegezni a választások tisztaságára vonatkozó követelményeit. És pedig kívánni fogja; A választási elnök hatásköre és felelőssége, a csendőrségi kirendeltség felhasználása és felelőssége, a pártok elhelyezése, a megyei és állami tisztviselők szereplése a választás menete, végül a jogosult választók visszautasítása és a jogosulatlanok elfogadása tekintében a precíz intézkedéseket. Apponyi meg fogja jelölni a visszaéléseket, mindazok orvoslási módját. A szabadelvű párt részéről úgy látszik, nagy előzékenységgel fogadják a békeajánlatokat. Főleg Széll Kálmán, Szilágyi, Csáky és Wekerle fáradoznak a béke érdekében, Bánffy miniszterelnök hosszabban értekezett a szabadelvű párt vezérfehérrel.

Osztrák püspöki konferenciák.

Bécs jan 13 (Saj. tud. távirata.) Schönborn és Gruscha bibornokot tegnap délután Károly Lajos főherceg kihallgatáson fogadta. Ma délelőtt 9 órakor kezdődnek a püspöki bizottság ülései Schönborn bibornok elnöksége alatt. Az ülésen részt vesznek: Gruscha bibornok, Knopp (Boroszló), Schusster (Grác), Misia (Laiabach), Napotnik (Marburg), Pruzyna (Krakkó), Doppelbauer (Linz) és Bauer (Brünn).

Szenzációs feljelentés.

Budapest, január 13. (Saját tud. távirata.) Szenzációs feljelentést tettek ma a magyar arisztokrácia egyik ismert tagja, ifj. B. L. gróf ellen családja miatt. A gróft feljelentő azzal vádolják, hogy kiskorúságát eltitkolva, 10,000 frtot vett fel váltóra, s a váltót a lejárás után nem fizette ki. Az egész ügy különben azt a látszatot viseli magán, hogy a külföldön tartózkodó grófi sarjra hitelező ily módon akarnak pressziót gyakorolni, hogy adósságát velük szemben rendezze. Az ügyben különben a vizsgálatot folytatják.

Ujabb politikai affair.

Budapest, jan. 13. (Saját tud. táv.) A fővárosi Ferencz-József laktanyában ma súlyos feltételek mellett egy párbaj ment végbe Viczmándy Ödön volt zemplénmegyei főjegyző és Molnár Béla országgyűlési képviselő közt. A párbaj előzménye egy hírlapi nyilatkozat, melyben Viczmándy Ödön kijelenti, hogy Molnár István zempléni főispán kézszerítését visszautasította.

Molnár Béla országgyűlési képviselő a főispán fia (Wekerle sogora) e nyilatkozat elolvasása után egy sértő telegramot küldött Viczmándy Ödönnek, ki a sértő telegram vétele után az ügyet a lovagias tőrre vitte. Molnár Béla erre megbizta segédeit Dániel Gábor és Gajári Ödön képviselőket. A segédek egyszeri golyóváltással, 25 lépésnyi távolságra, 5—5 lépésnyi avanszal állapodtak meg. A párbaj megtörténvén, a felek egyszerre lőttek, a mikor Viczmándy Ödönnek golyója Molnár Béla feje felett sivitott el. Az ügy ezzel elintéztetett. Ugyanez ügyből kifolyólag még egy más párbaj is lesz. Molnár Viktor a főispán másik fia ugyanis kihívta Dókus Gyula és Meczner Gyula által Viczmándy Ödönt, de ez ügy még a tárgyalások stádiumában van.

Az E. M. K. E. vagyona.

Kolozsvár, jan. 13. (Saját tud. távirata.) Az E. M. K. E. tegnap tartott választmányi ülésén bejelentették, hogy az egylet vagyona 1200000 frt, — mult évben szaporodott a vagygon 110000 frttal, ebből segélyezésekre fordítottak 60000 frtot tőkéletesítettek 50000 frtot.

Ujabb tragedia a Dániel családban.

Bpest jan. 13 (Saj. tud. távirata.) Szegedről táviratozzák, hogy ma délelőtt hozták fel Budapestre a lipótmezői országos tébolydába Steingasznet Ákos szegedi kir. törvényszéki bírót és vejét. Steingasznetné huga Dániel Ernő kereskedelmi miniszternek. A szerencsétlen uri család iránt Szegeden nagy a részvét. Ezen rövid idő alatt a második szomorú eset, mely Dániel miniszter családját éri.

Közgazdaság.

A munkás-lakásokról.

A proletár nép szaporodásával együtt jár az alsóbb néposztályok nyomorának növekedése. Ami a proletár szegénységét a proletár nyomorúságától megkülönbözteti az egyedül a lakás.

A hajléktalanok s a magányos emberek lakásviszonyait figyelmen kívül hagyva a családok munkások különösen a nagyobb városokban igen nyomorult helyen laknak. A főváros hírlapjai időről időre szenzációs leleplezéseket közölnek azokról a botránys lakásviszonyokról, amelyekről a proletariátust nem tudja megszabadítani a drága közigazgatás sem. Ezek azonban utóvégre is kivételes állapotok, amelyek egy háztulajdonosok kapzsiságáhozhozóltre, a melyeken egy kis erélyességgel, a törvény szigorának igazságos alkalmazásával lehetne segíteni.

Ennél sokkal fontosabb a munkás-osztály lakás kérdésének megoldása. E téren már nálunk is olyanok az állapotok, hogy a morál és a közegészség érdekében már tenni is kellene valamit.

Pozsonyban már létesített egy nagy filántróp egy kis munkásnegyedet, ahol a szegény munkás ember egészséges és olcsó lakást talál, s ha kedvez neki egy kissé a szerencse, vagy ha szorgalmas és takarékos: a házat a melyben lakik apró törlesztésekkel magához is váltja.

Budapesten szintén létesült már egy munkás-ház építő társaság, s így remélhető, hogy a külföldön oly kitünő eredménnyel bevált intézmény nálunk is csakhamar virágozni fog.

A lakáskérdésről nagyon érdekes képet nyújt a münchen-gladbach-i részvényépítő társulat huszonöt éves fennállásáról szóló kimutatás. Ezen részvénytársaság célja az, hogy a szegényebb sorsu lakosoknak

olcsó, egészséges és jól berendezett lakásokat szerezzen, s a társaság e célját a legnagyobb mértékben el is érte.

München-Gladbach lakosságának tizenegyed része, körülbelül 4700 ember lakik a társaság birtokát képező 447 házban, a munkásosztály egy negyedének nyújtanak hajlékot a társaság épületei.

Ezen házak legnagyobb részt Cottage rendszerben épülnek, egyemeletesek és vagy kedvező feltételek mellett adják el azokat, vagy pedig bérbe adják. Mihelyt a vételösszegnek egy harmada lefizettetett, máris át megy a ház a vevő birtokába.

Ez t. i. a vevő, a vétel ár $\frac{1}{3}$ részét mint első részletet tartozik lefizetni, s ezt évenként ismételni, a vétel ár $4\frac{1}{2}\%$ levonásával, a mit bérösszeg számba vesznek.

Az ilyen vevőnek tehát alkalma nyílik arra, hogy körülbelül 15 évi részletfizetés mellett egy jó ház birtokában jusson. Az 1894-ki év végéig 431 házat épített ez a társaság, s ezek közül 373-at adott el ilyen feltételek mellett; az eladott házak közül pedig 284 ház ment át már az új tulajdonosok birtokába, még pedig a vételár egy harmadának lefizetése által; 250 pedig egészen ki van fizetve. Az ily módon lett háztulajdonosok legnagyobb részt gyári munkások, akiknek azonban szükség esetén meg van engedve, hogy kedvező feltételek mellett a vételtől visszalépjenek.

E házak úgy vannak építve, hogy kettő egymásnak támaszkodik és az utcától kert választja el, úgy hogy esetleges kibővítés még lehetséges, amennyiben minden ház három oldalról szabad.

Ezekon kívül van még a társaságnak 1889 óta hét nagy kétemeletes háza, a szükséges mellék épületekkel, ezeket nagyon csekély összegért szokták bérbe adni.

Igazán dicséretre méltó egy vállalat és kívánatos, hogy másutt is követőkre találjon.

Azok a szociologusok, akik a munkás kérdéssel foglalkoznak, egyhangulag amellet nyilatkoznak, hogy a munkaadó és munkás közötti jóviszony, a harmonia az együtt működésben, s a munkásosztály jólétének emelkedése csak ott észlelhető, ahol a munkaadók segítségére voltak a munkásoknak jó, tiszta és olcsó munkaházak létesítésében.

A gyulai téli vásár szerdán jan. 15-én veszi kezdetét és 20-ig tart. Eddig különösen a sertésvásár ígérkezik igen nagynak, az összes aklok telve vannak, az eddigi felhajtás 50,000 darabra tehető, de még mindig érkeznek nagyobb falkák s így legalább is a korábbi években rendszeresen felhajtott 80 ezer darabra van kilátás. A kereskedők szokatlan nagy számmal érkeznek.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. január 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	121.75
Magyar koronajárdék	— — — —	99.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban $4\frac{1}{2}\%$	— — — —	124.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben $2\frac{1}{2}\%$	— — — —	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — —	120.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — —	47.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — —	100.50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — — —	152.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — —	141.—
Oszták járdék papirban	— — — —	100.—
Oszták járdék ezüstben	— — — —	100.50
Oszták járdék aranyban	— — — —	121.25
Oszták korona járdék	— — — —	99.75
1860. oszták államsorsjegyek	— — — —	147.—
Oszták magyar bankrészvény	— — — —	1000.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	397.—
Oszták hitelintézeti részvény	— — — —	360.20
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — — —	358.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	— — — —	960.—
Német birodalmi márka	— — — —	9.35
London vista	— — — —	121.40

Főszerkesztő: Dr. PERSZ ADOLF.

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

Lapunk számára hirdetések felvételnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVALLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSES KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHIVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

PAPIR- és IRODASZEREK

* * * * * raktára. * * * * *

Kitünő minőségű, cégünkkel ellátott aczeltollak.